

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 09 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 053.00.02 Практична психологія
 053.00.03 Психологія бізнесу та управління
 053.00.04 Консультаційна психологія

Київ – 2021

Розробник:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладач:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 27.08.2021 р. № 7

Завідувач кафедри _____ (Оксана СЕРГЕСНКОВА)

[Signature]
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантами освітніх програм (керівниками освітніх програм)

Керівник освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління

27.08.2021

[Signature]

(Валерій ПОЛЩУК)
(підпис)

Керівники освітніх програм 053.00.02 Практична психологія,

[Signature]
(підпис)

(Оксана КРАСВА)

053.00.04 Консультаційна психологія

[Signature]
(підпис)

(Наталія СТАРИНСЬКА)

Робочу програму перевірено

01.09.2021 р.

Заступник директора _____ (Роман ПАВЛЮК)

[Signature]
(підпис)

Пролонговано:

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» __ 20__ р., протокол № __

(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» __ 20__ р., протокол № __

(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__» __ 20__ р., протокол № __

(підпис) (ПІБ)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	56	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – засвоїти знання з історії виникнення та розвитку психологічної науки, основних тенденцій та концепцій наукової думки від найдавніших часів до наших днів; сприяти на цій основі формуванню психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз історичних коренів наукових знань для адекватного осмислення системи ідей та категорій, що утворюють сучасний план психологічної науки;
- опанування компетентностями аналізу психологічних концепцій, ведення дискусій, напрацювання власного погляду на наукові проблеми;
- сприяння більш осмисленому і ґрунтовному опануванню сукупності курсів за фахом.

3. Результати навчання за дисципліною

Внаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Історія психології» у студентів освітньої програми 053.00.02 Практична психологія освітнього рівня першого (бакалаврського) формуються такі загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

Програмними результатами вивчення дисципліни є вміння та навички:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

Внаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Історія психології» у студентів освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління освітнього рівня першого (бакалаврського) формуються такі **загальні компетентності**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмними результатами вивчення дисципліни є вміння та навички:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника,

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Внаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Історія психології» у студентів освітньої програми 053.00.04 Консультаційна психологія освітнього рівня першого (бакалаврського) формуються такі **загальні компетентності**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

Програмними результатами вивчення дисципліни є вміння та навички:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історія психології як галузь психологічної науки. Психологія стародавнього світу, епох Середньовіччя та Відродження							
Тема 1. Вступ до історії психології. Місце і значення історії психології у системі наукового знання	2	2					
Тема 2. Психологія античності	11	2	2				7
Тема 3. Психологія в епоху Середньовіччя та Відродження	2	2					
Тема 4. Розвиток психології в Середньовічній Європі та арабомовному світі	9		2				7
Модульний контроль	2						
Разом	26	6	4				14
Змістовий модуль 2. Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва							
Тема 1. Розвиток психології в XVII столітті	2	2					
Тема 2. Психологічні ідеї епохи Просвітництва	4	2	2				
Тема 3. Зародження та розвиток асоціативної психології	2		2				
Тема 4. Розвиток психології в XIX столітті	4	2	2				
Тема 5. Розвиток психології на межі XIX-XX століть	18	2	2				14
Модульний контроль	2						
	32	8	8				14
Змістовий модуль 3. Зародження та становлення світових психологічних шкіл у XIX – XX ст.							
Тема 1. Психоаналіз, аналітична та індивідуальна психологія	20	4	2				14

Тема 2. Біхевіоризм і гештальтпсихологія	4	2	2				
Тема 3. Розвиток радянської психології ХХ ст. Становлення психології в Україні	8	4	4				
Модульний контроль	2						
Разом	34	10	8				14
Змістовий модуль 4. Еволюція основних шкіл і напрямків психології в середині ХХ ст.							
Тема 1. Гуманістична психологія	18	2	2				14
Тема 2. Неопсихоаналіз	2	2					
Тема 3. Необіхевіоризм	2		2				
Тема 4. Когнітивна психологія	2	2					
Тема 5. Тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної психології ХХІ ст.	2		2				
Модульний контроль	2						
Разом	28	6	6				14
Усього	120	30	26				56

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Історія психології як галузь психологічної науки. Психологія стародавнього світу, епох Середньовіччя та Відродження							
Тема 1. Вступ до історії психології. Місце і значення історії психології у системі наукового знання	8	2					6
Тема 2. Психологія античності	8		2				6
Тема 3. Психологія в епоху Середньовіччя та Відродження	7						7
Тема 4. Розвиток психології в Середньовічній Європі та арабомовному світі	7						7
Разом	30	2	2				26
Змістовий модуль 2. Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва							
Тема 1. Розвиток психології в XVII столітті	5						5
Тема 2. Психологічні ідеї епохи Просвітництва	6						6
Тема 3. Зародження та розвиток асоціативної психології	7	2					5
Тема 4. Розвиток психології в XIX столітті	5						5
Тема 5. Розвиток психології на межі XIX-XX століть	7		2				5
Разом	30	2	2				26
Змістовий модуль 3. Зародження та становлення світових психологічних шкіл у XIX – XX ст.							
Тема 1. Психоаналіз, аналітична та індивідуальна психологія		2					8
Тема 2. Біхевіоризм і гештальтпсихологія			2				9
Тема 3. Розвиток радянської психології XX ст. Становлення психології в Україні							9
Разом	30	2	2				26

Змістовий модуль 4. Еволюція основних шкіл і напрямків психології в середині ХХ ст.

Тема 1. Гуманістична психологія	7	2					5
Тема 2. Неопсихоаналіз	7		2				5
Тема 3. Необіхевіоризм	6						6
Тема 4. Когнітивна психологія	5						5
Тема 5. Тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної психології ХХІ ст.	5						5
Разом	30	2	2				26
Усього	120	8	8				104

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Історія психології як галузь психологічної науки. Психологія стародавнього світу, епох Середньовіччя та Відродження

Лекція 1. Вступ до історії психології. Місце і значення історії психології у системі наукового знання

Історія психології: її предмет і специфіка як науки. Місце і значення історії психології в системі наукового знання. Принципи історико-психологічного аналізу. Завдання та методи історії психології. Фактори, що визначають розвиток психології як науки: логіка розвитку психологічних знань, соціальна ситуація розвитку науки, особистість вченого. Періодизація історичного розвитку психологічних ідей.

Основні поняття теми:

Історія психології, наукові та історичні факти, персоналістичні та натуралістичні концепції історії науки.

Лекція 2. Психологія античності

Зародження раціональних наукових ідей про психіку в античності. Етапи розвитку психології в епоху античності. «Протофілософський» етап розвитку античної психології: Іонійська філософія: Фалес, Анаксимандр, Анаксимен і Геракліт з Ефеса; Італійська філософія (Піфагорійський союз, школа елеатів (Ксенофан, Парменід, Зенон); філософія Емпедокла. Антична натурфілософська психологічна думка в учіннях Анаксагора, Демокрита, Гіппократа.

Основні поняття теми:

Античний, антропоморфізм, анімізм, гілозоїзм, пантеїзм, космоцентризм, протофілософія.

Семінар 1. Розвиток психології в класичний період епохи античності.

Лекція 3. Психологія в епоху Середньовіччя та Відродження

Загальна характеристика епохи Середньовіччя, специфіка філософсько-психологічних уявлень. Етапи розвитку релігійної думки: апологетика, патристика, схоластика. Номіналізм і реалізм як напрями середньовічної філософії. Розум і віра в Середньовіччі. Проблема достовірності пізнання душі в учінні Августина Блаженного. Наукові погляди представників середньовічної схоластики: І.С. Еріугени, П. Абеляра, Р. Бекона, Ф. Аквінського, І.Д. Скота, В. Оккама. Загальна характеристика епохи Відродження. Основні напрями розвитку антропологічних і психологічних ідей. Психологічні погляди Б. Телезіо, Х. Л. Вівеса та Х. Уарте.

Основні поняття теми:

Середньовіччя, Відродження, номіналізм, реалізм, схоластика,

теоцентризм, догматизм, універсалії, гуманізм, антропоцентризм.

Семінар 2. Розвиток психології в Європі та арабомовному світі в епоху Середньовіччя.

Змістовий модуль 2.

Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва

Лекція 4. Розвиток психології в XVII столітті

Загальна характеристика психології у XVII столітті. Сенсуалізм і раціоналізм як основні теорії Нового часу. Ф. Бекон – засновник емпіричної науки. Науковий скептицизм Р. Декарта. Учіння Б. Спінози про єдину субстанцію. Вчення про монади Г.В. Лейбніца. Наукові погляди Т. Гоббса та Дж. Локка в межах сенсуалістичного підходу.

Основні поняття теми:

Сенсуалізм, раціоналізм, емпіризм, дуалізм, монада, апперцепція, психофізичний паралелізм, рефлекс, рефлексія, асоціація, механістичний підхід.

Лекція 5. Психологічні ідеї епохи Просвітництва

Особливості наукових поглядів у XVIII ст. Зародження та становлення асоціативної психології в Англії (Дж. Берклі, Д. Юм, Д. Гартлі). Розвиток французької філософсько-психологічної думки (Д. Дідро, Ж. Ламетрі, Е. Кондільяк, К.А. Гельвецій, Ж.-Ж. Руссо ін.). Розвиток німецької психології (Х. Вольф, І. Кант).

Основні поняття теми:

Просвітництво, асоціанізм (асоціативна психологія), відчуття, враження, ідеї, «організмична» концепція («еволюціоністська»).

Семінар 3. Психологія епохи Просвітництва.

Лекція 6. Розвиток психології в XIX ст.

Загальна характеристика психології XIX ст. Розвиток асоціативної психології в XIX ст. (Дж. Мілль, Дж. С. Мілль, Т. Браун, І.Ф. Герbart, О. Бен, Г. Спенсер). Становлення експериментальної психології (дослідження Г. Т. Фехнера, Е. Г. Вебера, Г. Гельмгольца). Внесок В. Вундта у розвиток психології як науки. Г. Еббінгауз і його дослідження пам'яті.

Основні поняття теми:

Позитивізм, асоціативний еволюціонізм, творчі асоціації, асоціативний зв'язок, апперцептивний зв'язок, «ментальна фізика», «ментальна хімія», експериментальний метод, психофізика, психофізіологія, експериментальна психологія.

Семінар 4. Зародження та розвиток асоціативної психології.

Лекція 7. Розвиток психології на межі XIX-XX століть

Становлення і розвиток психологічних шкіл кінця XIX-початку XX століть. Вивчення змісту свідомості в структуралізмі Е. Тітченера. Дослідження функцій свідомості у функціональній психології. Діяльність Чиказької та Колумбійської шкіл американського функціоналізму: У. Джемс, Дж. Дьюї, Дж. Енджелл, Р. Вудвортс. Європейський функціоналізм та наукова діяльність Ф. Brentano, К. Штумпфа. Експериментальна діяльність представників Вюрцбурзької школи: О. Кюльпе, К. Марбе, О. Зельц, К. Бюлер та ін. Основні напрями роботи французької психологічної школи: дослідження ролі культури та соціального середовища (Е. Дюркгейм, Л. Леві-Брюль, Г. Тард) та вивчення гіпнотичних явищ (Ж. Шарко, Т. Рібо, П. Жане). Психологія як гуманітарна наука в описовій психології (В. Дільтей, Е. Шпрангер).

Основні поняття теми:

Психологічна школа, структуралізм, функціоналізм, клінічний і кросс-культурний методи, метод осягнення, порівняльний метод, екзистенційна психологія, описова психологія.

Семінар 5. Становлення експериментальної психології.

Семінар 6. Аналіз психологічних шкіл кінця XIX-початку XX століть.

Змістовий модуль 3.

Зародження та становлення світових психологічних шкіл у XIX – XX ст.

Лекція 8-9. Психоаналіз З. Фрейда, аналітична психологія К.-Г. Юнга та індивідуальна психологія А. Адлера

Проблема «відкритої кризи» психології початку XX ст. як наслідок невідповідності теорії та методології науки накопиченим емпіричним даним та запитам практики. Механізми подолання кризи через появу альтернативних психологічних шкіл. Феномен фрейдизму як філософської школи. Передумови виникнення психоаналізу. Психоаналіз як теоретична концепція та психотерапевтичний метод. Рівні свідомості та структура особистості за З. Фрейдом. Стадії психосексуального розвитку особистості. Захисні механізми та їх роль в збереженні психічного здоров'я людини.

Аналітична психологія К.-Г. Юнга: основні теоретичні положення. Типи особистості залежно від орієнтації та переважаючих психічних функцій. Структура психіки та особистості за К.-Г. Юнгом. Ідеї про колективне несвідоме та архетипи як його прояви.

Індивідуальна психологія А. Адлера: основні положення та принципи. Почуття неповноцінності, прагнення до переваги та компенсація. Поняття стилю життя та соціального інтересу. Соціальний інтерес, активність і типи особистості. Порядок народження дитини та його вплив на

стиль життя.

Основні поняття теми:

«Відкрита криза» психології, психодинамічний напрямок, фрейдизм, психоаналіз, несвідоме, аналітична психологія, індивідуальна психологія.

Семінар 7. Основні теорії глибинної психології

Лекція 10. Біхевіоризм і гештальтпсихологія

Передумови виникнення біхевіоризму. Наукові ідеї Е. Торндайка. Проблема співвідношення біологічного та соціального факторів особистості. Ортодоксальний біхевіоризм Дж. Уотсона про поведінку як об'єктивний показник психіки. Типова схема поведінки людини. Зміст оперантного біхевіоризму Б. Скіннера. Проблема цілісного вивчення психіки людини в рамках гештальтпсихології. Основні теоретичні положення гештальтпсихології. Дослідження творчого мислення в роботах М. Вертгеймера. К. Коффка: розробка теорії сприймання, вивчення психічного розвитку. Дослідження інсайту та проблеми ізоморфізму в роботах В. Келера. Розробка проблеми цілісності у школі К. Левіна. «Ефект Зейгарник».

Основні поняття теми:

Біхевіоризм, поведінка, стимул, реакція, підкріплення, метод спроб і помилок, навчіння; гештальтпсихологія, гештальт, інсайт, фі-феномен.

Семінар 8. Гештальтпсихологія

Лекція 11. Розвиток радянської психології в ХХ ст.

Загальні тенденції розвитку радянської психології початку ХХ ст. Основні психологічні школи ХХ ст.: Харківська, Московська, Ленінградська. Наукові досягнення В. М. Бехтерева та К. М. Корнілова. Вивчення поведінки М. Я. Басовим і П. П. Блонським. Теорія установки Д. М. Узнадзе. Внесок Л. С. Виготського у розвиток психології. Сутність культурно-історичної концепції формування психіки людини. Психологічна теорія діяльності О. М. Леонтьєва. Наукові ідеї С. Л. Рубінштейна

Розвиток радянської психології у другій половині ХХ ст. Комплексний підхід до вивчення психіки людини в контексті наукового бачення Б. Г. Ананьєва. Теорія поетапного формування розумових дій та операцій П. Я. Гальперіна. Проблема ігрової діяльності та періодизації психічного розвитку в роботах Д. Б. Ельконіна. Дослідження процесу формування особистості Л. І. Божович. Наукові погляди О. В. Запорожця. Вивчення проблеми онтогенезу спілкування М. І. Лісіною.

Основні поняття теми:

Педологія, реактологія, рефлексологія, діяльність, установка, культурно-історична теорія, інтеріоризація, екстеріоризація, вищі психічні функції, натуральні функції, принцип єдності свідомості та діяльності.

Семінар 9. Розвиток радянської психології в ХХ ст.

Лекція 12. Становлення психологічних знань в Україні

Загальна характеристика філософсько-психологічної думки в Україні. Два погляди на розвиток психології: раціоналістично-космополітичний та традиційно-націоналістичний. Особливості психологічної думки в Україні. Головні постаті зародження психології України: Г. С. Сковорода, П. Д. Юркевич, І. О. Сікорський, В. В. Зеньківський. Діяльність українських вчених в рамках радянської психології. Роль Г. С. Костюка у розвитку психологічної думки в Україні. В. А. Роменець як фундатор сучасної української психології. Тенденції та персоналії української психологічної науки початку третього тисячоліття.

Основні поняття теми:

Раціоналістично-космополітичний та традиційно-націоналістичний підходи, самопізнання, сенс життя, буденна та філософська свідомість, вчинковий напрям, ситуація, мотивація, дія, післядія.

Семінар 10. Становлення української психологічної думки: основні персоналії

Змістовий модуль 4.

Еволюція основних шкіл і напрямків психології в середині ХХ ст.

Лекція 13. Гуманістична психологія

Здорова особистість як предмет вивчення гуманістичної психології. Основні положення гуманістичної психології. Теорія рис особистості Г. Олпорта. Психологічні погляди А. Маслоу. Дефіцитарна мотивація та мотивація росту. Самоактуалізація та потреби особистості, що її презентують. Феноменологічний підхід К. Роджерса. Втілення ідей гуманістичної психології в практику сучасної освіти.

Основні поняття теми:

Гуманістична психологія, самоактуалізація, безумовна та обумовлена позитивна увага, конгруентність, феноменальне поле, повноцінно функціонуюча особистість, екзистенціальний спосіб життя.

Семінар 11. Гуманістична психологія

Лекція 14. Неопсихоаналіз

Загальні положення неопсихоаналізу. Модифікація і розвиток засад класичного психоаналізу К. Хорні: поняття базальної тривоги, невротичної та здорової особистості. Новий погляд на психологію жінок. Гуманістична теорія Е. Фромма. Суперечність прагнення до свободи та уникнення самотності та відчуженості. Позитивна свобода та механізми її досягнення. Характеристика п'яти соціальних типів характерів. Дитячий психоаналіз

А. Фрейд. Его-теорія особистості. Е. Еріксон про епігенетичний принцип становлення особистості. Психосоціальні стадії розвитку людини.

Основні поняття теми:

Неопсихоаналіз, базальна ворожість і тривога, епігенетичний принцип розвитку, его-ідентичність, позитивна свобода.

Семінар 12. Необіхевіоризм

Лекція 15. Когнітивна психологія

Витоки та загальні положення когнітивної психології. Закономірності отримання та переробки людиною інформації у форматі когнітивної психології. Вплив Дж. Міллера та У. Найссера на становлення когнітивної психології. Сутність цілісної теорії уваги Д. Бродбента. Теорія перцептивних гіпотез Дж. Брунера. Зміст теорії особистісних конструктів Дж. Келлі. Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера. Феномен каузальної атрибуції в полі зору американських психологів. Вплив когнітивної психології на розвиток інших наукових концепцій.

Основні поняття теми:

Когнітивна психологія, інтелект, особистісний конструкт, когнітивний дисонанс, консонанс, особистісний конструкт, перцептивна гіпотеза, каузальна атрибуція, фундаментальна помилка оцінки.

Семінар 13. Тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної психології XXI ст.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	5	5	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4	4	4	3	3
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	4	40	4	40	3	30
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			55		78		79		66
Максимальна кількість балів: 278									
Розрахунок коефіцієнта: $278 : 100 = 2,78$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Історія психології як галузь психологічної науки.

Психологія стародавнього світу, епох Середньовіччя та Відродження

Теми модуля – 14 год.

Укласти таблицю (або схему) основних наукових досягнень та їх авторів від античності до епохи Відродження (обрати епоху на вибір). Таблиця (схема) обов'язково повинна мати назву, виокремлені етапи (з вказівкою хронологічних меж) розвитку психології, визначення основних тенденцій її розвитку і найголовніше – наукові досягнення вчених та їх значення для подальшого становлення психологічної науки (5 балів).

Змістовий модуль 2.

Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва

Теми модуля – 14 год.

Укласти таблицю (або схему) основних наукових досягнень та їх авторів з початку XVII ст. до кінця XIX ст. (обрати епоху на вибір). Таблиця (схема) обов'язково повинна мати назву, виокремлені етапи (з вказівкою хронологічних меж) розвитку психології, визначення основних тенденцій її розвитку і найголовніше – наукові досягнення вчених та їх значення для подальшого становлення психологічної науки – 5 балів.

Змістовий модуль III.

Зародження та становлення світових психологічних шкіл у XIX – XX ст.

Тема. Розвиток радянської психології в XX ст.

Становлення психології в Україні – 14 год.

Ознайомитися з будь-якими першоджерелами (мінімум 1, можна більше) радянських та українських психологів – 5 балів.

Змістовий модуль IV.

Зародження та становлення світових психологічних шкіл у XIX – XX ст.

Ознайомитися з будь-якими першоджерелами (мінімум 1, можна більше) зарубіжних психологів – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

- 5 балів – максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання одного завдання для самостійної роботи, і оцінюється за такими критеріями:
- своєчасність виконання навчальних завдань – 1 бал,
- повний обсяг їх виконання – 1 бал,
- якість виконання навчальних завдань – 3 бали.

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Модульні контрольні роботи виконуються в тестовій формі в електронному навчальному курсі «Історія психології».

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Визначення якості володіння базовими поняттями; виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни	тести	25

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Семестровий контроль проводиться у формі заліку

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Історія психології» для студентів спеціальності 053 Психологія

Разом: 120 год., лекції – 30 год., семінарські заняття – 26 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Назва модуля	Історія психології як галузь психологічної науки. Психологія стародавнього світу, епох Середньовіччя та Відродження	Психологічна думка Нового часу та епохи Просвітництва	Зародження та становлення світових психологічних шкіл у XIX – XX ст.	Еволюція основних шкіл і напрямків психології в середині XX ст.
Кіль-сть балів за модуль	55 балів	78 балів	79 балів	66 балів
Теми лекцій	1. Вступ до історії психології. Місце і значення історії психології у системі наукового знання – 1 бал. 2. Психологія античності – 1 бал. 3. Психологія в епоху Середньовіччя та Відродження – 1 бал.	1. Розвиток психології в XVII столітті – 1 бал. 2. Психологічні ідеї епохи Просвітництва – 1 бал. 3. Розвиток психології в XIX ст. – 1 бал. 4. Розвиток психології на межі XIX-XX століть – 1 бал	1-2. Психоданаліз З. Фрейд та аналітична психологія К.-Г. Юнга – 1 бал. 2. Біхевіоризм і гештальтпсихологія – 1 бал. 3. Розвиток радянської психології в XX ст. – 1 бал. 4. Становлення психологічних знань в Україні – 1 бал	1. Гуманістична психологія – 1 бал. 2. Неопсиходаналіз – 1 бал. 3. Когнітивна психологія – 1 бал.
Кількість балів	3 бали	4 бали	5 балів	3 бали
Теми семінарів	1. Розвиток психології в класичний період епохи античності - 11 балів. 2. Розвиток психології в середньовічній Європі та арабомовному світі – 11 балів.	1. Психологія епохи Просвітництва – 11 балів. 2. Зародження та розвиток асоціативної психології – 11 балів. 3. Становлення експериментальної психології – 11 балів.	1. Основні теорії глибинної психології – 11 балів. 2. Гештальтпсихологія – 11 балів. 3. Розвиток радянської психології у XX ст. – 11 балів. 4. Становлення української психологічної думки: основні персоналії – 11 балів.	1. Гуманістична психологія – 11 балів. 2. Необіхевіоризм – 11 балів. 3. Тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної психології XXI ст. – 11 балів.

		4. Аналіз психологічних шкіл кінця XIX-початку XX століть – 11 балів.		
Кількість балів	22 бали	44 бали	44 бали	33 бали
Самостійна робота	1. Укладання таблиці (або схеми) основних наукових досягнень та їх авторів від античності до епохи Відродження (епоха на вибір) – 5 балів	1. Укладання таблиці (або схеми) основних наукових досягнень та їх авторів з кінця XVII ст. до кінця XIX ст. (на вибір) – 5 балів.	1. Ознайомлення з будь-якими першоджерелами (мінімум 1, можна більше) радянських та українських психологів – 5 балів.	1. Ознайомлення з будь-якими першоджерелами (мінімум 1, можна більше) зарубіжних психологів – 5 балів.
Кількість балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 278 Коефіцієнт для переведення у 60-бальну шкалу – 2,78			
Підсумковий контроль	Залік			

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології : Навчальний посібник. Видання друге, доповнене, виправлене та перероблене / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. — К. : Кондор, 2009. — 232 с.
2. Історія психології: від античності до початку ХХ ст. : навч. посібник / Авт.-уклад. О. П. Коханова, 2016. — НВП «Інтерсервіс». — 235 с.
3. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. — К. : Ельга, Ніка-Центр, 2004. — 248 с.

Додаткова література:

1. Данильян О. Г. Основи філософії : Навч. посібник для студентів вузів / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. — Х. : Право, 2003. — 352 с.
2. Коpecь Л. Класичні експерименти в психології : Навч. посібник / Л. Коpecь. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. — 283 с.
3. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки, Відродження : Навч. посіб. / В. А. Роменець. — К. : Либідь, 2005. — 916 с.
4. Роменець В. А. Історія психології XVII століття. Епоха Просвітництва : Навч. посіб. / В. А. Роменець. — К. : Либідь, 2006. — 1000 с.
5. Роменець В. А. Історія психології XIX – початку ХХ століття : Навч. посіб. / В. А. Роменець. — К. : Вища школа, 1995. — 614 с.

9. Додаткові ресурси: сертифіковані електронні курси дистанційного навчання:

денна форма: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6495>
заочна форма: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20260>

